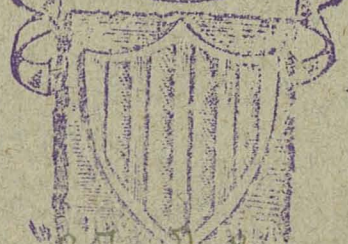

VALENCIA PER DAMUNT DE TOT

Patriòtiques

de

Carles Salvador

VALENCIA PER DAMUNT DE TOT

Unes notes de preàmbul

En aquestes poesies PATRIÒTIQUES, unes publicades i altres inèdites, ordenades pel meu pare segons el seu propi índex, no hi even la segona: Foc, i la catorzena Aler-ta, valencianistes!, però les he trobades a "Pensat i Fet" i a "El Cuento del Dumenche", respectivament. Com podem obser-
var les dues porten senyal, una creueta al índex; el ma-
nuscrit original no l'he trobat i en conseqüència no estan
corregides per ell com ho ha fet en les de l'ordre quart de
l'any 1918; el cinquè, de l'any 1919; el vinté, id; el seté, id;
el vuité, id; el nové, de l'any 1920; el desé, id; i el quinze
de l'any 1921.

No sé i no ho podem saber per no constar escrit
quin fou el pensament per posar el senyal esmentat a les
dites poesies. Des dues són de l'any 1916. Considera Foc
fluixa i poc patriòtica? Podria anar al llibre FALLES JOSEFINES
però quan la va escriure ni ho era per ell, expressant el
sentiment d'absència de València en festes falleres. Era el
primer any d'absent i fou escrita a la Pobla de Benifassà
(Baix Maestrat), on romania des del 9 de Desembre del
1915 pel nomenament de mestre en propietat de l'escola.
Aleshores no es plantava falla a la plaça Na Jordana, on
vivia la família en casa pròpia, cantonera amb pany la-
teral al carrer Cabrit, però ni a quatre passes, al mateix
carrer Jordana-Burjassot." Aquesta primera absència
seria continuada i l'inici d'un canvi de vida en molts
aspectes car el 22 d'Abril de 1916 era nomenat mestre
en propietat de Benassal.

Alerta, valencianistes! és el títol dels altres versos recollits al incloure'ls al índex i no recollits.

Observarem onze poesies són dels anys 1916 al 1921 i d'aquestes dates salta al 1941. Als primers anys nacionalisme explosiu de joventut i del 1941-49 no publicada - sis títols -, versos patriòtics en anys de forgos mutisme per la dictadura facista. Al 1949 s'edita l'Himne de la Coral Polifònica Valentina i altres en 1950 i 1952.

D'aquestes PATRIÒTIQUES tres estan incloses en l'autobiografia inèdita «LA VIDA NOVA ~ Ideari nacionalista - imitació al Sant ~». (2) Són: Als meus deixebles, 1919; Al Rei En Yauwe, 1919 amb el títol Prec; Himne dels Segadors amb títol Himne lloant la falç però concebuda per a LA VIDA NOVA i publicada després de terminar aquesta obra autobiogràfica diumenge de Rams del 1920. Est Ideari nacionalista, valent, punyent, és escrit en prosa i vers; conté catorze composicions poètiques les quals expressen, rimats, els seus sentiments patriòtics.

Des PATRIÒTIQUES d'aquest aplec i LA VIDA NOVA ens donen a conèixer, entre altres molts escrits, l'ideari de sempre de Carles Salvador. Doncs seria una bona edició per celebrar el 20 de Gener de l'any 1993 els cent anys del seu naixement.

Gloria Salvador i Munferrer

Benassal, 25 de Novembre del 1987

- 1 Pensat i Fet, 1916 i anys precedents i posteriors
- 2 Al ordenar el meu pare aquestes PATRIÒTIQUES tenia perduda LA VIDA NOVA. Veure aquesta obra per saber com l'he recuperada però no el seu original manuscrit.

= Foc patri =

Allà al pregon del meu cor
tinc ben encesa una falla;
tota ella és auri llor
per la nova revifalla.

Glorieja a cada punt
però en vindre eta diada
glorieja com un munt
de savina destrallada.

I és que eta dia és propici
per a un magne sacrifici
redemptor, aïril, saguant.

I és que en aquesta jornada
la nostra enseña barrada
haurà de ser triumfant.

}
Publicat al "Pensar i Fer" 1921

FOC

Al també absent de la seua pàtria En Joan Almenar

És el dolor d'absència cruel
quan en la pàtria sonen festes
de Sant Josep; perquè son aquestes
les que lo glaf aparten d'arrel. "

Al retornar el foc de la falla
fa son retorn la vida endolcida
i aquesta porta en sí i enardida
l'alegre so que es canta i es balla

És sorollosa la Primavera,
puix fa sa entrada amb tabal i foc.
Oh, qui pugues escoltar un poc
la veu, la música, riallera!...

La nit de crema vell l'infinit
ben bé mirar per Pla, l'horitzó,
i ple el meu cor, dolça il·lusió,
esclatarà el foc del meu esprit.

Carles Salvador

Pensat i Fet, Març 1916

(1) d'arrel, en l'original ab reell. No he trobat aquest mot als diccionaris

A Joaquim Rubió i Ors

~~emèria de la seua estada a València~~

Del Principat vingué la llum primera,
clara i ardent com bes d'un raig de sol
i i ~~l~~luminà la lírica sendera
d'En Teodor Florente i de Querol.

Des de llavors els plecs d'una senyera
feta de rims segueix un bell estol
valencià que canta i recupera
amb joia i plany els mots que enyora i vol.

I el verb calent i viu, ple de fermesa,
que Rubió sembrà en la juvenesa
d'aquells dos cors fervents, sentimentals,
ara és un bell planter de promences
pel patri goig, de múltiples i immenses
obres de seny, de llibres immortals.

València, 1944

Carles Salvador

Símbol

A la Penya Valencianista "Drac Negre"

Aquí en aquesta ciutat,
~~La~~ ^{Capital} ~~Pàtria~~ Valenciana

fan una festa bonica
i és... la crema de la falla.
Pot ésser un símbol clar
d'aquell loc que ensuríq la plaça
encengué el Cid Canbytur
per rebre els tresors de Yalya.

Pot ésser símbol també
de la boquera de Xàtiva
que el maleit Felip Quint
el bota-loc obligava.

Pot ésser símbol vivent
de l'amor que a nostra Pàtria
sentem els valencianistes...

I pot ésser senyal clara
per a eixir en sa defensa
a guerrerjar amb la llança
fins obtenir llibertat.

És, doncs, un símbol, la falla!

Valencians, ~~els valencians~~
^{tots a una}
per la mare ~~Valenciana~~
^{nostra Pàtria}!

Encenguem vni la boquera
i comencem la batalla!

Carles Salvador

Barcelona 1918

Publicat al Pensat i Fet de l'any 1918

Als meus deixebles

Vinguen a mi, vinguen, deixebles;
deixen estar córrer l'andola;
vostres cervells ara són febles
jo sóc el mestre de l'escola.

Vinguen a mi per a que us diga
la bona senda o caminal
que ~~han~~^{heu} de manprendre perquè siga
la vostra vida lluny del mal.

Jo us donaré lliçons de ciència,
d'art i d'amor encara València,
~~per~~ Patria avui ben dolorida.

Tenint al cor
~~Jo us ploraré de patriotisme~~
mostraren vostre
~~en~~ ~~careu~~ ~~nostre~~ de civisme
fent per alçar-la a Nova Vida.

Carles Salvador

Publicat al "Cuento del Diumenge", any 1919

"El Cuento del Diumenge" Núm. 279, València 25 de Maig de 1919

Inclusa en l'autobiografia inèdita "«LA VIDA NOVA. Ideari nacionalista
-imitació al Sant»
Benassal diumenge de Rams i 1920"

Parquetina

En el 29 de juny

El maldit Felip V
nostres fins ens va robar
i tan mal ens va tractar
per a què anàvem morint.

Defeccions ~~molt~~ arosint
fen esta terra en anar
deixant-se tant menys prear
fins al present segle XX.

Però ~~nos~~ ^{ningu} ~~avui~~ ~~no~~ ~~fa~~ no vol
que ens apressone el Borbó!
Ens crida ja el caragol
per a ^{anar} ~~acudir~~ a la guerra.
~~Guerra i salvar~~ ^{Defensem} la Nació!
Guerra i salvem nostra terra!

(Carles Salvador)

Publicat al "Cueto del Diumenge", any 1919

Himne-Clam

A Raimon Ferrer

Tots plegats prenguem la llança
i al camp ras la guerra fem
per les nostres ~~glòries~~ ^{honor} patries
pel ~~el~~ just deslliurament.

~~Aneu~~ ^{major} tots, homes i dones,
que ~~els~~ ^{els} més íntims
~~els~~ nostres sentiments,
nosta sang i nostra raça
~~els~~ destruïm de porent.
ens

Nostres furs i nostra llengua
escarmitx estan de temps.

Guerrarem per la Senyera
que ens donà Jaume Primer.

Tots plegats prenguem la llança
per l'aladre i el martell...

Que la nostra enseña siga:
Valenciana
volem!

Carles Salvador

Publicat al "Cueto del Diumenge", any 1919

Al Rei En Jaume ~~immortal~~

Imaginarium Senyor que a esta terra
vingueres per dar nos els furs
i feres posar dalt dels murs
d'aquesta Ciutat, de la guerra
l'Ensenya ^{- sang i or -} ~~barbada~~ gloriosa
mil voltes, ~~al vent~~ ^{al vent}: triomfal.
~~Senyor~~ ^{Senyor} Diada, ~~immortal~~ ^{immortal}
és un. Per això tremolosa

ma veu us demana amb dalt
que feu, ~~des~~ ^{per} la tomba roquada
on guarda vejis nostre ser,
que siga a ~~València~~ ^{ma} ~~tornada~~ ^{Terra}
la gran llibertat que robada
va ser per un host estranger.

Carles Salvador

Publicat al "Cuento del Oniverge", any 1919

Núm. 303 - València 7 de Desembre de 1919

Inclusa en l'autobiografia inèdita "« LA VIDA NOVA - Ideari nacionalista
- imitació al Sent - »
Benassal dimmenge de Roums i 1920 " amb el títol Prec.

Toc de caragol

A Josep Maria Barreda

El qui vullga vindre amb mi
que prenga sa llança i vinga.

~~El falç de fe~~ que es detinga,
Si no te fe, ~~ni~~
no avance un pas cap aci,

puix ^{que} anem a fer ~~la~~ guerra
al ^{odiós} ~~malhaurat~~ Centralisme.

Volem ~~l'ideal~~, Nacionalisme,
volem ~~la~~ lluita a nostra terra.

Guerruetgem per assolir
nuestra santa llibertat!

Guerruetgem fins a morir!

Llança en mà per fer revindre
la ~~nuestra~~ valencianitat.

Vixca València lliure !!!

Carles Salvador

Publicat al "Cuents del Diumenge", any 1920

- Himne dels Segadors -

A Tomàs i Martí, el patriota

Si és la fals, qui talla espigues
ja tinc ganes de segar
les espigues forasteres
que han medrat al meu bancal.
Visca la fals!

Sol ixent, companys de sega!
~~A cadascun dels punys~~ al tall
cora a terra i braç a l'aire
i a la mà forta la fals.
Visca la fals!

Sega ~~profess~~ i sega, no et detingues
que és rastosble el blat que cau;
sega ~~profess~~ i sega, no aporiente
i eis recorre fals en mà.
Visca la fals!

Segadors, quan caiga a terra
tot el blat que hem de segar
cridarem davant la Història,
pleus ~~de goig~~ el nostre clam:
~~Glòria a la fals!~~
Visca la fals!

Carles Salvador

Publicat al "Cuento del Diumenge" amb pseudònim.

Núm. 328 - València 6 de Juny de 1920

Pseudònim: Joan del Fusell

Inclusa en l'autobiografia inèdita "«LA VIDA NOVA» Ideari nacionalista - imitació al Dante »

Benassal diumenge de Rams i 1920" amb el títol Himne lloant la fals.

Excancelada expressament per l'Autobiografia i publicada després al "Cuento.."

~~Al Rei En Jaume~~ En el 9 d'octubre

Ai Rei En Jaume, sagrat
per haver-nos conquistat
i posat en llibertat
fa uns quants segles!
Si pogués ~~ser~~ vindre avui
i des d'aqueix Puig veí
deslliurar-nos del verí
que ens amega!

Ja sé que sou un record
però enmig de la dissort
caure en revolta en la mort
sense espera.

[vine un any i altre any
als teus pens amb el meu plany
perquè ens faces l'averany
d'un nou viure

en el qual no tinga nit
ni siga ja més ferit
el malaurat esperit
de la Pàtria.

Carles Salvador 1942.

= Contalla =

A l'únic Adel·l en el dia
del sen sant.

A la terra, des del cel,
a la terra lliviana
baixà l'arcàngel Únic
amb vestit d'edat mitjana.
Vinqué tot enfurismat
brandant el cristall del glavi
percaçant un condemnat
que havia a Déu fet agravi.

- Mort o viu, porta'l - li han dit -
adonà't, que té l'ovella

llarga, peluda i vermella
i un parlar de maleit.

Tota Llívia busca
Únic amb ànima vera
i al tal diable troba
a l'ombra d'una olivera.

- Ja te tinc, comut mesquí -
li va dir Únic amb ràbia -
ara faràs ton destí
en l'Infern, dins d'una fàbia.
Encara que ets mal factor
la terra valenciana
no tindrà un mal peccador
per la terra lleugua insana.

Però el diable exclamà
valent com una centella:

- Per poder-la condemnar
ja li he ensenyat a parlar
el lleugatge de Castella.

Carles Salvador

29 setembre 1992

= Visting:

(en el 29 de juny de 1943)

Ullquen, senyors, oir me bé
puix que si el mal d'Almansa ve
alcança a tots.

No vine a fer éstirabots;
quan s'és ilota
i al mateix temps ver patriota
hem preu el juny
en aquest jorn del mes de juny,
calladament,

llavi ben clo, conscientment,
cara a Castella,

i din al cor, fervent: "É ella
qui t'ha robat,

nullques que no, la llibertat.

Ella et vencé

i et dominà sens cap mercé
des de l'Almansa.

Allí es rompé tota esperança.

Xàtiva amada

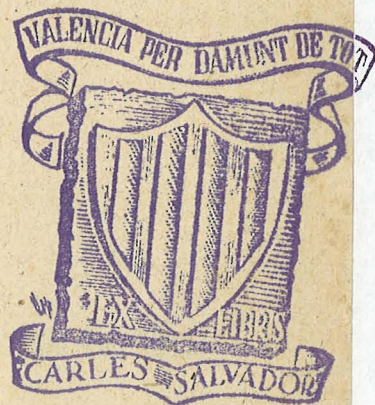
per càstic fón la Socarrada;

i el d'Alacant

famós castell, tan important,

fón destruit

i bandejat i maleit.

I haqué més mal:
Cremada fón Vilarveial.

I altres jorns durs:
ens va robar els nostres Furs,
tan estimats,
un vint-i-nou de juny, avaluat
bord reprovat,

Felip de nou, fill de la França.

Venci en Almansa
i, venjatin, semblant-li poc
passar a foc.

probles sencers, va deportar
lluny de la mar

valencians de pur elinatge
per fer damnatge,
crudels horrors, sense profit.

Ohi, malait
Rei estranger que a la fauzella
de la Castella
per governar, de robte es fa.

Valencià:
no obledes mai que ets un vençut
d'un conegut
poble veí que t'atenalla.

Odia i calla!

3

Tu, sempre ferma! Dia vindrà
que et lliurará
el bon desig, ta voluntat
de llibertat.

No r'és perdut, puix que ho vol Déu,
el parlar teu.

Per ell podria tornar a veure
ben gran i lliure
nostre terreny, nostra Valencia."

I l'exel·lència
d'aquesta veu que parla així
amb clar jui
d'aquella fe no moridora
ni moridora
i d'aquell seny que sempre ens cal.
Amics, germans en ideal:
aquesta veu
que parla al cor i que escolten,
mai no oblideu!!!

Carles Salvador

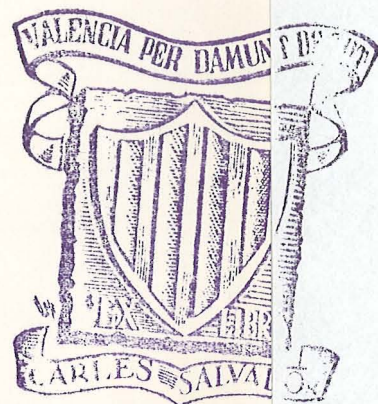
¡ ALERTA , VALENCIANISTES!

La flor més preuada i meravellosa
és sens dupte la flor valencianista;
ella porta en el cor la reconquesta
de la Pàtria, com cosa molt formosa.

Veient trista i pesarosa la vida
de València, d'Alacant, i Castelló,
pensa posar, en la lluita, el tesó
necessari per tancar la ferida

per la que els govèns, demostrant gran manya,
van esquilant a la regió d'Espanya
que més al Centralisme ha produït.

¡Desperta, raça de herois, desperta!
¡Estigam, valencianistes, alerta!
¡Matem el Centralisme al primer crit!

Publicat a "El Cuento del Dumenche" nº 143
València 24 de Setembre de 1916

Preci a Sant Vicent

Allà al pregon del meu cor
hi ha un altar i un encenser.
En l'altar, Vicent Ferrer
i en l'encenser, meu amor.

Vora d'aquesta tabernacle
~~ni~~ⁿⁱ cada dia portat
per demanar el espectacle
de viril civilitat.

[Preque al Sant
~~Penase~~ cada dia
dne ~~de~~ valenciana
gran, i esplendorós revivre.

I que en ~~fora~~^{fora} no llunyana
l'ensenya valenciana
tinga a València lliure.

[Carles Salvador

Publicat a "L'Altar del Mercat" any 1921

AL REI EN JAUME I
en el 9 d'octubre

Un nou d'Octubre vingueres, Senyor,
a redimir esta terra tan bella
i ens vas portar l'idioma i l'honor
d'una Senyera daurada i vermella.

de goig

Dia ~~blau~~ fón aquell, dia blau
- blau en el cel i en la mar i en els llavis -
llarga diada de glòria i pau
que va ~~fruir~~ fruir, dolç present, nostres avis.

Oh, rei En Jaume estimat! Ta mirada
des de la tomba on reposes sagrada,
tona-nos-la, puix que ens cal més que mai.

I que per ella les pàtries cendres
flors de cultura revixquen ben tendres
i que els teus fills no coneguen l'esglai.

Carles Salvador

Publicat al ALMANAC de Las Provincias
per a 1952

Pòblet
El Monestir caigut

Diga la veu de l'aire la tristesa
del Monestir caigut i abandonat
que fou pler un signe de grandesa
i que és avui malmés i desolat.

Diquen les veus solemnes i endolcides
dels finestrals, dels murs i els capitells,
el goig concís de llurs ufanes vides
que varen ser vibrants en segles vells.

I diga el cel tot blau l'alta esperança
d'un avenir curull de benaurança,
d'un redreçar viril, ple de comborts...

Que jo diré l'orgull d'un nou renèixer
ambiciós i humà que faça créixer
els símbols vius per sobre els símbols morts.

Carles Salvador

València, 1948.

Publicat a "Antologia de Pòblet"
Aírica
1950 Barcelona

Coral Polifónica Valentina

Cant a la Senyera

Senyera!
Símbol viril de la terra,
ala amorosa en la pau,
flama vibrant en la guerra,
clam, bes i llau.

Groc d'espiga i roig de sang
devallant del blau de cel,
fins a tu no arriba el fang,
sols arriba el sant anhel.

Senyera!
Crit i clamor
de l'amor
verdadera.

Flamejant t'he vist al vent
i te porte dins del cor;
moure fas mon sentiment,
puix que ets feta amb sang i amb or.

Símbol viril de València,
llum de la Pàtria en la pau,
flama de nostra consciència,
clam, bes i llau.

Lletra: CARLES SALVADOR

Música: AGUSTI ALAMAN

València, 25 abril 1949

Aplec de Sempreves

Germanor!
Nostres cants són cants d'Amor!

Sota els plers de les Sempreves
anem fent els nostres cants
amb paraules rialleres
o amb uns mots curulls de plants.

Or i sang d'ardida flama
que portem dins l'esperit
fan saltar la veu que clama
en un crit sense requit.

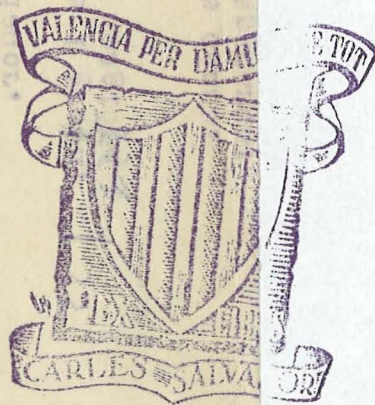
Totes juntes sens febleses, Germanor!
totes juntes fermament
amb les teles ben esteses
ens belluga un mateix vent.

Sota els plers de les Sempreves
ens sentim amb plenitud.
L'Art ens marca les direccions
de la terra on hem naixent.

Germanor!
Per a les nostres Sempreves
el càntic millor!

Carles Salvador

5 juny 1949

= Patriòtiques =

- 1.- Foc patri
- 2.- Foc x
- 3.- A Jaquims Rubió i Ors
- 4.- Símbol
- 5.- Als mars deixebles
- 6.- En el 29 de juny
- 7.- Himne-Clam.
- 8.- Al Rei En Jaume ~~en el 9 d'octubre~~
- 9.- Tor de caragol
- 10.- Himne dels segadors
- 11.- Al Rei En Jaume ~~en el 9 d'octubre~~ En el 9 d'oc-
tubre
- 12.- Contalla
- 13.- Miting en el 29 de juny
- 14.- Alevta, valencianista, ! x
- 15.- Prece a Sant Vicent
- 16.- Al Rei En Jaume I en el 9 d'octubre
- 17.- ~~Al Rei En Jaume I~~ El monestir carigut
- 18.- Cant a la Senyera
- 19.- Aplec de Senyeres
- ~~20.- Al Rei En Jaume I en el 9 d'octubre~~

